

แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
GUIDELINE FOR THE ADMINISTRATION LEARNING MANAGEMENT
BANMAEKONNAI SCHOOL CHIANGDAO DISTRICT
CHIANGMAI PROVINCE

สุวรรณี กันทะปิง^{1*}, และ สายฝน แสนใจพรหม²
Suwannee Kantaping^{1*}, and Saiphon Sanjaiprom²

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2}
ChiangMaiRajabhat University, 202 ChangPuak Road, Chang Puak Sub-District, Mueang District,
ChiangMai Province, 50300^{1,2}

*Corresponding author E-mail: jaturapatkookkai@gmail.com

(Received: May 31, 2019; Revised: Sep 9, 2019; Accepted: Sep 11, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้และเสนอแนะแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนบ้านแม่กอนใน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สภาพการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์การวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้และสร้างแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2. ดำเนินการวิพากษ์แนวทางโดยการจัดประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการบริหารน้อย คือ ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านครูผู้สอนตามลำดับ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาเทคนิคการศึกษา คณะครุศาสตร์

2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ควรประชุมวางแผนวิเคราะห์หลักสูตร จัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการทั้งในและนอกสถานศึกษา วิเคราะห์ จุดดี จุดด้อยของหลักสูตร เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ดีและทันสมัยอย่างน้อยปีละครั้ง

2.2 ด้านครูผู้สอน ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน จัดหาตัวอย่างการพัฒนาวิชาชีพครู ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จัดประชุม เพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครู

2.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ควรชี้แจงการกำหนดนโยบาย ให้ครูผลิต ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ประชุมเพื่อให้ครูสะท้อนผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

2.4 ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยประสานความร่วมมือกับชุมชน เชิญปราชญ์ ชาวบ้านนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อสังคม แห่งการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ จัดการเรียนรู้โดยมีตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ: การบริหาร, การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate the learning management contexts and to propose the learning management guidelines to the school of Ban Mae Kon Nai School in Chiang Dao district, Chiang Mai province. The population involved in this study consisted of 20 administrators and teachers of the school in the 2018 academic year. The research instruments included the questionnaire The learning management contexts with the 0.96 reliable value and a group discussion record. The research methodology was composed of two steps: investigating the learning management contexts and formulating the learning management guidelines, and critiquing the guidelines by means of a group discussion. The quantitative data were analyzed for frequency, percentage, mean and standard deviation. The Content Analysis was used to analyze the qualitative data.

The research results are summarized as follows.

1. The learning management contexts of the school were generally found to be at a moderate level. When each aspect was taken into consideration, it was found that those with a low level of learning management were school curricula and subject strands, followed by instructional media and technology, local learning resources and wisdom, and teachers respectively.

2. The learning management guidelines of the school were summarized as follows.

- 2.1 Regarding the school curricula and subject strands, there should be a curriculum analysis by training the school teachers how to conduct the analysis with the guidance from curriculum analysis specialists. The implementation of the curricula should be monitor, followed up and assessed by both internal and external experts and committees. An annual analysis of strengths and weaknesses should be conducted in an attempt to improve and modernize the curricula and subject strands.

- 2.2 With regard to teachers, they should be officially informed of their professional development in the forms of professional learning community and competencies of 21st century teachers. Knowledge and experience sharing activities about learning management should be conducted within and between schools. Examples of successful professional development in the form of professional learning community related to learning management should be provided to teachers. Furthermore, the implementation of professional learning community to improve and solve learning management problems should be monitored, followed up and assessed. Meetings should be organized for teachers to reflect their self-development results.

2.3 For instructional media and technology, teachers should be encouraged to produce their own instructional media and technology for learning management, and workshops for teachers to produce them should be organized. The implementation of the media and technology for learning management should be monitored, followed up and assessed. Meetings should be held for teachers to reflect the results of media and technology use for learning management.

2.4 As for local learning resources and wisdom, projects/activities to promote the use of local learning resources and wisdom should be planned by collaborating with the local communities as well as inviting folk scholars and local wisdom leaders to teach students. Technology should be used to share experiences, products or innovations derived from the utilization of local learning resources and wisdom through learning social media. The implementation of local learning resources and wisdom for learning management should be monitored, followed up and assessed with the participation of representatives from the local communities. An exhibition to showcase the products or innovations derived from the utilization of local learning resources and wisdom for learning management should be organized.

KEYWORDS: Administration, Learning Management

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาคนให้เจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ดังปรากฏตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานไว้ว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่ประชาชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปโดยตลอด” (ทิตินา แหมมณี, 2556) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษากการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในด้านความสามารถ ด้านการสื่อสาร การคิด

การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ ผู้บริหารและครูผู้สอนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องมีความพร้อมและตื่นตัวในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีทักษะสำหรับใช้ในการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ดังนั้นครูจึงต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมปัจจุบัน โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารการจัดการเรียนรู้ กำหนดประสิทธิภาพการทำงานของสถานศึกษาและการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมายการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) เมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการเรียนรู้ ย่อมเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และส่งผลให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ดี มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ยอมรับของชุมชน และแบบอย่างให้โรงเรียนอื่นได้ โรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องด้วยสภาพบริบทของโรงเรียนนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาติพันธุ์ มีความแตกต่างในด้านของภาษาทำให้เกิดปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสาร นักเรียนจะสื่อสารด้วยภาษาถิ่นทำให้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้

ของนักเรียน และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 และสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ได้ประกาศผลคะแนนสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2560) สอดคล้องกับรายงานผลการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านแม่กอนใน ปีการศึกษา 2560 พบปัญหาในการบริหารการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษายังไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามหลักการและวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากครูไม่ได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ครูยึดติดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นครูมากกว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นคุณภาพของผู้เรียนจึงไม่ได้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอน ขาดการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้และวิธีการสอนใหม่ๆ สำหรับผู้เรียน คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสังเกตได้ผู้เรียนยังขาดการคิดสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถคิดแตกต่างจากแบบอย่าง นักเรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเองได้น้อย ไม่สามารถสื่อสารหรือแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (โรงเรียนบ้านแม่กอนใน, 2560) จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ และจากการที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

เป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนยังมีการบริหารงานด้วยหลักการบริหารที่ไม่ชัดเจน ขาดการวางแผน กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และการปรับปรุงงาน ทำให้ผลของการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายจากการศึกษาแนวทางการบริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (PDCA) แสดงให้เห็นว่า PDCA เป็นหัวใจสำคัญของการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และจัดเป็นกระบวนการที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพการทำงานที่เป็นระบบ ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกองค์กร ทุกระดับ และทุกคน เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพของงานหรือผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน (ธีระ รุญเจริญ, 2553) และสอดคล้องกับชุดิพงศ์ สุกปาน (2551) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ สถานศึกษาและครูไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูขาดการพัฒนาตนเอง สอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดสื่อและวิธีการใหม่ ๆ ในการสอน ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือควรจัดให้ครูได้รับการอบรม ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจน ควรเพิ่มงบประมาณและอุปกรณ์ให้มากขึ้น สอดคล้องกับศุภาดิ ดีอินทร์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดลาดตระโห่ง พระนครศรีอยุธยา พบว่า

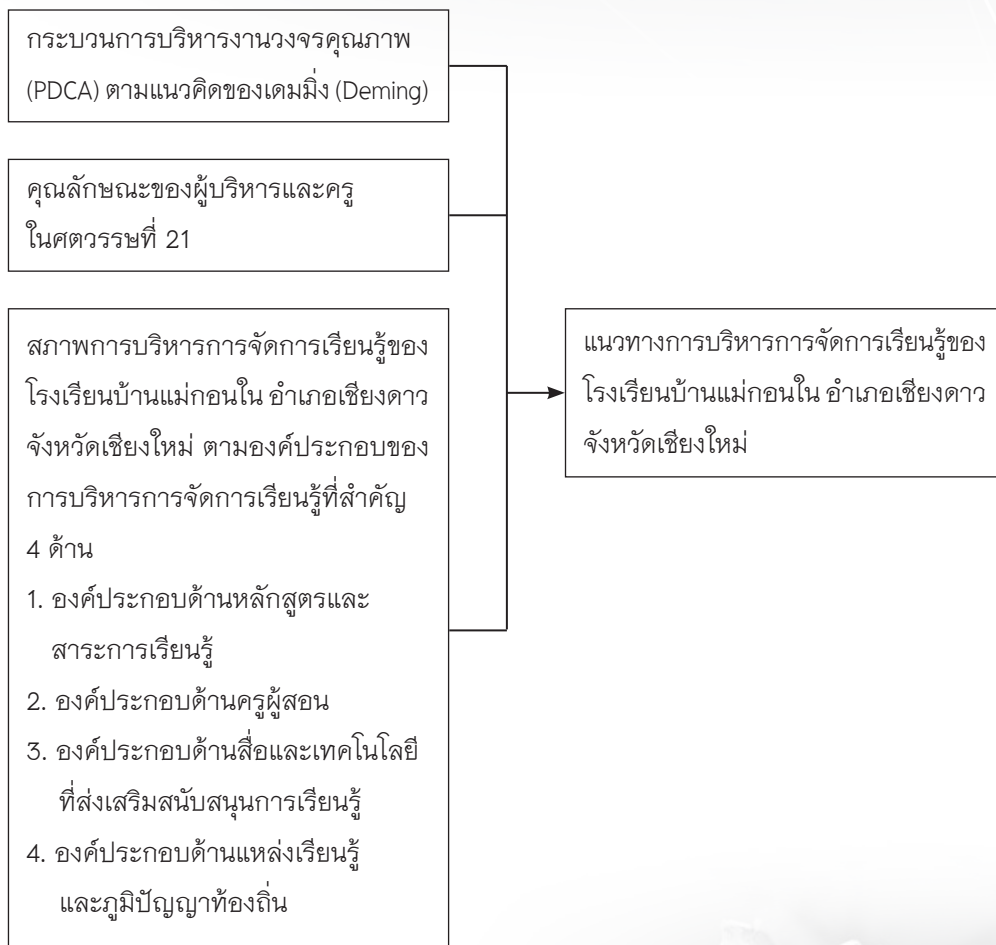
สภาพแวดล้อมและบริบทภายในโรงเรียนมีหลายส่วนไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากขาดงบประมาณ บุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการสอน การเตรียมการสอน เทคนิคการสอน และการวัดผล ประเมินผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทำให้โรงเรียนต้องการพัฒนาแนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งได้แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน กระบวนการเรียนรู้ (Plan) 2) การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Do) 3) การประเมินผล การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Check) และ 4) การปรับปรุงและแก้ไขปัญหา (Action) สถานศึกษาสามารถนำแนวปฏิบัติไปใช้ได้อย่างครบถ้วน และมีความพึงพอใจในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการใช้วงจร PDCA ในการจัดการศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming) ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปรับปรุงแก้ไข นำมาใช้พัฒนางาน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอยะรัง จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอยะรัง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหาร การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านแม่กอนใน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการ การเรียนรู้ โรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ

3. ร่างแบบสอบถามสภาพการบริหาร การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน จำนวน 35 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาในการบริหารการจัดการเรียนรู้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ

อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และตรวจสำนวนภาษาที่ใช้

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) พบว่าแบบสอบถาม มีจำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ 9 ข้อ ด้านครูผู้สอน 9 ข้อ ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ 8 ข้อ ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 9 ข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนบ้านทุ่งข้าวพวง อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข สมบูรณ์แล้วไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่กอนใน เพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 5 – 9 พฤศจิกายน 2561

2. เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ชุด

ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความถี่ (f)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion)

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านแม่กอนใน 6 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีความสนใจและร่วมมือในการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม (Focus Group)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม

2. สร้างแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการบริหารการจัด

การเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. นำแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่มให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา

4. ปรับปรุงประเด็นในการประชุมกลุ่มตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

5. จัดทำแบบบันทึกฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. จัดประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยแปลความหมายที่เหมาะสมจากข้อมูลในการประชุมกลุ่ม การตีความและข้อเสนอแนะแล้วสรุปสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหาร **อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่** มีรายละเอียด
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน **ดังตารางที่ 1**

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียน
บ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (N = 20)

สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้			
การวางแผน (Plan)	2.90	0.64	ปานกลาง
การปฏิบัติตามแผน (Do)	3.00	0.71	ปานกลาง
การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (C-Check)	2.20	0.07	น้อย
การปรับปรุงพัฒนา (A-Act)	1.87	0.46	น้อย
รวม	2.49	0.55	น้อย
ด้านครูผู้สอน			
การวางแผน (Plan)	3.58	0.39	มาก
การปฏิบัติตามแผน (Do)	3.68	0.62	มาก
การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (C-Check)	3.15	0.07	ปานกลาง
การปรับปรุงพัฒนา (A-Act)	3.03	0.04	ปานกลาง
รวม	3.36	0.32	ปานกลาง
ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้			
การวางแผน (Plan)	2.90	0.14	ปานกลาง
การปฏิบัติตามแผน (Do)	3.73	0.53	มาก
การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (C-Check)	2.65	0.25	ปานกลาง
การปรับปรุงพัฒนา (A-Act)	2.45	0.78	น้อย
รวม	2.93	0.56	ปานกลาง
ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น			
การวางแผน (Plan)	3.55	0.35	มาก
การปฏิบัติตามแผน (Do)	3.17	0.64	ปานกลาง
การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (C-Check)	2.13	0.04	น้อย
การปรับปรุงพัฒนา (A-Act)	3.23	0.10	ปานกลาง
รวม	3.02	0.62	ปานกลาง
ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	2.95	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.95$, $\sigma = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามองค์ประกอบของการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยดำเนินงานตามวงจร PDCA ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ($\mu = 3.36$, $\sigma = 0.32$) มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu = 3.02$, $\sigma = 0.62$) มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ($\mu = 2.93$, $\sigma = 0.56$) มีระดับการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง และด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ($\mu = 2.49$, $\sigma = 0.55$) มีการบริหารอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สรุปดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรไม่ครอบคลุมกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($f = 15$) การบริหารวิชาการ ขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ($f = 12$) การดำเนินการใช้หลักสูตร ไม่มีการตรวจสอบติดตามอย่างต่อเนื่อง ($f = 10$) ขาดการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตร การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($f = 8$)

2. ด้านครูผู้สอน ครูไม่ปรับตัว ยึดติดกับวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การสอนแบบบรรยาย

การสอนแบบครูบอกและให้ข้อมูล เป็นต้น ($f = 12$) ครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการสอน เช่น งานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการของโรงเรียน และโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบหมายเพิ่มเติม ครูต้องแบ่งเวลาไปทำงานทำให้งานการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักถูกลดความสำคัญลง ไป ส่งผลทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ ($f = 10$) และครูขาดการสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง ($f = 8$)

3. ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ สถานศึกษาขาดการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี ($f = 11$) ครูบางส่วนขาดทักษะ ประสิทธิภาพหรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ($f = 9$) ครุ่นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้น้อย ($f = 7$) และสถานศึกษามีสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และที่มีอยู่บางส่วนอยู่ในสภาพที่ใช้งานไม่ได้ ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ นักเรียนจึงไม่สามารถศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้เต็มที่ ($f = 5$)

4. ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอนมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่หลากหลายกับชีวิตจริงน้อย ($f = 13$) ครูผู้สอนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่รอบตัวมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้น้อย ($f = 11$) โรงเรียนขาดการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียน ($f = 9$) และสถานศึกษาขาดการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

และภูมิปัญญาท้องถิ่น (f = 7)

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นข้อมูลที่สรุปจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) สรุปดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ พบว่า ควรประชุมวางแผนวิเคราะห์หลักสูตร จัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร มาอบรมให้ความรู้แก่ครู ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการทั้งในและนอกสถานศึกษา วิเคราะห์จุดดีและจุดด้อยของหลักสูตร เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ดีและทันสมัยอย่างน้อยปีละครั้ง

2. ด้านครูผู้สอน พบว่า ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน จัดหาตัวอย่างการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครู

3. ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ควรชี้แจงการกำหนดนโยบายให้ครูผลิต ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผล

การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ประชุมเพื่อให้ครูสะท้อนผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

4. ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ควรวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือกับชุมชน เชิญปราชญ์ชาวบ้านนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสิทธิภาพผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้โดยมีตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรไม่ครอบคลุมกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูยึดติดกับวิธีการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการสอนทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ ครูบางส่วนขาดทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยี และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้น้อย สถานศึกษาขาดการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ให้แก่นักเรียน

2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

2.1 ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ควรพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ดีและทันสมัยโดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู

2.2 ด้านครูผู้สอน ควรจัดกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อ ใช้สื่อและเทคโนโลยี

2.4 ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือกับชุมชนเชิญปราชญ์ชาวบ้านนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1.1 ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ มีการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับน้อยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ จัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการนำหลักสูตรไปใช้ และนำผลการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการมีความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (จิตติมา วรณศรี, 2557) สอดคล้องกับแก้วตา ไชยศักดิ์ (2553) ที่ศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่พบบ่อยของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดทำสาระของหลักสูตร และขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับคำเบ้ง รณสิดา (2550) ที่ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนาจันศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า โรงเรียนต้องตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับนพพรณ อินตะวงศ์ (2555) ที่ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติ

ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานล่าช้า ขาดการประสานงาน ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักสูตร มีการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรแต่ไม่ต่อเนื่องและไม่นำผลการประชุมไปปรับปรุงพัฒนา รวมทั้งบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร และบทบาทหน้าที่ได้รับงบประมาณจำกัด และขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

1.2 ด้านครูผู้สอน มีการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และมีการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครู ดังนั้นผู้บริหารต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการบริหารการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมกระตุ้นครูให้นำเทคนิควิธีการสอนแนวใหม่ และนำความรู้จากการอบรมพัฒนาตนเองมาใช้กับผู้เรียนให้ได้มากที่สุด รู้จักการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแก้ปัญหาและนำมากำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับทศนา แหมมณี (2557) กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูจากการพัฒนางานประจำร่วมกับเพื่อนครูอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับดลนภา วงษ์ศิริ (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับปองทิพย์ เทพอารีย์ (2557) ที่ศึกษา

การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำให้สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และสอดคล้องกับรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ที่ศึกษาการกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) ของเครือข่ายภาคใต้ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคุรุสภา ปี 2559 พบว่า เครือข่ายมีความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนวิชาชีพเพิ่มขึ้น จุดกำเนิดมาจากความเชี่ยวชาญของผู้นำเครือข่าย จัดระบบการทำงานด้วยผู้บริหารเครือข่าย จัดการแบบมีโครงสร้าง มีสัมพันธภาพทางบวก ปัจจัยที่สำเร็จ คือ เข้าใจตรงกัน รับรู้ร่วมกัน พร้อมเปลี่ยนทัศนคติ เปิดรับสิ่งใหม่ และมีเป้าหมายชัดเจน

1.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ มีการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ จัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีและนำมาวิเคราะห์ เพื่อใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารไม่ควรละเลยหรือมองข้ามคุณค่าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ควรนำมาปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารต้องสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการผลิต การใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย ในสถานศึกษา โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และองค์กร ผู้บริหารและครูต้องมีส่วนร่วม

ในการกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่อง การผลิต การจัดการ การพัฒนา การใช้สื่อ และเทคโนโลยี และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และ เผยแพร่ความรู้ จัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่จำเป็นอย่างเพียงพอ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจครูให้นำความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรม ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริม พัฒนาครูให้มีสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการ การเรียนรู้ในสถานศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐ ในการสนับสนุนให้สถานศึกษานำเทคโนโลยี สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี ต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญ ในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ ตอบสนองต่อความเจริญก้าวหน้าในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็น สิ่งจำเป็นและสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก หากผู้บริหารมีแนวทางการบริหารจัดการการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีจะนำพาสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับบทพล ด่านวิวัฒนวงศ์, วิหิต ศาสนทร และชาลี ภักดี (2561) ที่ศึกษาการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้โรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก

ให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญ ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาการ สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้ทันสมัย และ มีการตรวจสอบและประเมินผลโดยผู้รับผิดชอบ เช่นเดียวกับวัชรโรจน์ ใจมั่น, ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์ และ สมเกียรติ ตุ่นแก้ว (2561) ที่ศึกษาแนวทางการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารงาน โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยี กำกับ ติดตามการใช้เทคโนโลยี ในการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการจัด การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับอภิญา รัตน์โกเมศ และชญญา อภิบาลกุล (2552) ที่ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า แนวทางการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน คือ ให้ความรู้แก่บุคลากร ประชุมระดมสมอง จัดทำโครงการพัฒนาการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งตรวจสอบ และติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียน การสอน และเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและ จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อ การใช้งานทั้งในด้านการบริหารและการจัด การเรียนการสอน

1.4 ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การนิเทศ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นผู้บริหารและครูต้องร่วมกันวางแผน กำหนดแนวนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นบนความแตกต่างและหลากหลาย มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารต้องสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) สอดคล้องกับกัลยาณิธน์ จำปานาค (2560) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดแผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตร ควรจัดบุคลากรที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์หาแนวทางในการ

ปรับปรุงการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ทำนองเดียวกับบรรเจิด มีกุล (2555) ที่ศึกษารูปแบบการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจัดการเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่นเดียวกับศิริญาญ์ เลียบคง (2560) ที่ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อีกทั้งมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ คือ ควรประชุมวางแผนวิเคราะห์หลักสูตรเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งในและนอกสถานศึกษา วิเคราะห์จุดดีและจุดด้อยของหลักสูตร เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ดีและทันสมัยอย่างน้อยปีละครั้ง เพราะการมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (จิตติมา วรณศรี, 2557) สอดคล้องกับ

แก้วตา ไชยภักดี (2553) ที่ศึกษาการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่าโรงเรียนควรจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโดยเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำเช่นเดียวกับดวงใจ ไชยลังการ (2558) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมโดยสร้างความตระหนักแก่ครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ออกแบบและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงนำข้อมูลและปัญหาจากการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สอดคล้องกับพิมลพรรณ กุลาสา (2559) ที่ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานด้านหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับตัวชี้วัด

มีการตรวจสอบ ติดตาม พัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายและทิศทางของการศึกษาชาติ สอดคล้องกับสุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสจิวรรณ ทรรพพสุ (2558) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย

2.2 ด้านครูผู้สอน ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน จัดหาตัวอย่างการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครู สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) พยายามที่จะแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีสมรรถนะเพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญของการศึกษา และมีส่วนในการพัฒนาสังคม ครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถสื่อสาร แก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยี

และมีทักษะชีวิตรวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย รักชาติ สอดคล้องกับจุลลีย์ ศรีชะโคตร (2558) ที่ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันช่วยสร้างบรรยากาศพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่นเดียวกับดลนภา วงษ์ศิริ (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา และการพัฒนาครูจึงเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทั้งสมรรถนะของครูผู้สอน และพัฒนาผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน การสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อมโดยการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจากความร่วมมือในการทำงาน เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (จิราธรณ์ พานิช, 2555)

2.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ คือ ครอบคลุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาครูด้านการผลิตสื่อ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพราะสื่อและเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารการจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ (จิตติมา วรณศรี, 2557) สอดคล้องกับทิพวัลย์ นนทเทท (2559) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ

บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาครูด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวรลักษณ์ คำหว่าง และนงลักษณ์ ใจฉลาด (2560) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ควรอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสัมมนาให้วิทยากรที่มีความสามารถมาให้ความรู้และส่งเสริมทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเรียนรู้แบบ Learning by Doing โดยเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และผลิต สร้างผลงานผ่านระบบเครือข่าย มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทำนองเดียวกับวัชรเชษฐ์ ใจมั่น, ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว (2561) ศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี กำกับ ติดตาม การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

2.4 ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรวางแผนจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประสานความร่วมมือกับชุมชนเชิงอุปราชญ์ชาวบ้านนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้เกิดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้โดยมีตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (คำ วงศ์เทพ, 2554) สอดคล้องกับกัลยาภรณ์ จำปานาค (2560) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดแผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรควรจัดบุคลากรที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและควรมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับมาลาญา วิจันทร์ (2552) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านปางคาม ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ได้จัดให้นักเรียนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ศึกษาและฝึกงานโดยเชิญวิทยากร แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลมาให้ความรู้แก่นักเรียน จัดให้นักเรียนร่วมกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่นและศึกษานอกสถานที่ซึ่งในการจัดแหล่งเรียนรู้นั้นได้จัดให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร สอดคล้องกับคำ วงศ์เทพ (2554) ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า โรงเรียนมีแนวนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนทุกปี

การศึกษา มีการกำหนดให้ครูและนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมที่ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และมีการประชุมครูวิเคราะห์ผลการใช้แหล่งเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ต่อไป ทำนองเดียวกับศิริญาณ์ เสียบคง (2560) ที่ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อีกทั้งมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร โดยอาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนอย่างแท้จริงมาให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ผู้บริหารและครูควรมีการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นเพื่อกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของครู
3. ผู้บริหารและครูควรร่วมกันจัดทำคลังความรู้ เช่น คลังความรู้ออนไลน์ในเว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

4. สถานศึกษาควรนำเสนอข้อมูล ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น หลักสูตร สถานศึกษา สื่อการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ในช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ การจัด ทำเอกสารเผยแพร่ เว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์การ จนเป็นระบบการจัดการความรู้ และระบบการเรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้เกิดสังคมแห่ง การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหาร การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำ

ไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละ โรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาการบริหาร จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ประสบ ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านต่าง ๆ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาสถานศึกษา อื่น ๆ ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาการพัฒนา กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สหยาบหลักและการพิมพ์.
- กัลยาณารณ์ จำปานาค. (2560). *แนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- แก้วตา ไชยภักดี. (2553). *ศึกษาการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องและ โรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนทั่วไปของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- คำ วงศ์เทพ. (2554). *การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- คำเบ้ง รณิสิตา. (2550). *สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายโรงเรียน นาจานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จุลลี ศรีชะโคตร. (2558). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัด เทศบาลนครขอนแก่น*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 38(1), 26-36.

- ชุดิพงศ์ สุกป่าน. (2551). การบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- ทิพวัลย์ นนทเกท. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 47-56.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). พลุ่กลุ่กการสอ่นให้มชีวีตสู่ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพของเยาวชน.
- ธนพล ด้านวิวัฒน์วงศ์, วิฑิต ศาสนทร และชาลี ภัคดี. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตวิจัย, 9(1), 115-130.
- ธีระ ฤญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นพพรณ อินตะวงศ์. (2555). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปึงเมือง จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- บรรเจิต มีกุล. (2555). รูปแบบการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6(2), 284-296.
- พิมลพรณ กุลสา. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(2), 110-123.

- มาลาญา วิจิตร. (2552). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านปางคาม ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การกำกับติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) ของเครือข่ายภาคใต้ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคุรุสภา ปี 2559. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 2099–2115.
- โรงเรียนบ้านแม่กอนใน. (2560). รายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่กอนในปีการศึกษา 2560. เชียงใหม่: โรงเรียนฯ.
- วชิระ ใจมั่น, ไพโรธ รัตนชูวงศ์ และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว. (2561). แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วารสารบัณฑิตวิจัย, 9(1), 131–147.
- วรลักษณ์ คำหว่าง และนงลักษณ์ ใจฉลาด. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 129–138.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- ศิริญาญ์ เลียบคง. (2560). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ศุภาวดี ดีอินทร์. (2552). การพัฒนาแนวปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กกรณีศึกษา : โรงเรียนวัดลาดกระโทง. พระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสัจจวรรณ ทรรพพสุ. (2558). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 6(1), 214–226.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2560). รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน ปีการศึกษา 2560. เชียงใหม่: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิก.
- อภิญา รัตนโกเมศ และชญญา อภิบาลกุล. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(4), 180–191.